

EENBES BASISCHOOL
Merlebos

Pestprotocol

Basisschool Merlebos
Stichting Eenbes
juli 2016
merlebos@eenbes.nl

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1.	Doel van het protocol	2
Hoofdstuk 2.	Vershil tussen plagen of pesten	2
Hoofdstuk 3.	Wat doen wij als school preventief aan pesten	4
Hoofdstuk 4.	Signaleren van pesten	4
Hoofdstuk 5.	Aanpak pestgedrag	4
Hoofdstuk 6.	Begeleiding	7
_____ 6.1	Groepsniveau	7
_____ 6.2	Hoe begeleiden we de gepeste leerling:	7
_____ 6.3	Hoe begeleiden we de leerling die pest:	8
_____ 6.4	Hoe begeleiden we pesten als groepsprobleem:	8
Hoofdstuk 7.	Adviezen aan ouders en kinderen van onze school	9
_____ 7.1	Adviezen aan ouders van gepeste kinderen:	9
_____ 7.2	Adviezen aan ouders van pesters:	9
_____ 7.3	Adviezen aan alle ouders:	10

Hoofdstuk 1. Doel van het protocol

Het doel van dit pestprotocol is om alle kinderen, leerkrachten en ouders zich op onze school veilig te laten voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we iedereen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan. Dit doen we aan de hand van het zichtbaar maken van regels en afspraken voor kinderen en volwassenen. Wanneer er zich ongewenste situaties voordoen, kunnen zij elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Hoofdstuk 2. Verschil tussen plagen of pesten

De begrippen plagen, ruzie en pesten worden regelmatig door elkaar gebruikt. Toch is er een duidelijk verschil. Plagen zie je vaak bij volwassenen en kinderen die elkaar wel mogen. Men neemt elkaar in de maling, haalt grapjes uit zonder dat er een dreigende situatie ontstaat. Plagen en humor gaan hand in hand en kunnen de sfeer verbeteren.

Bij ruzie ben je boos op elkaar, omdat de ander iets zegt of doet wat je niet leuk vindt. Meestal is men na een afkoelingsperiode wel in staat om het goed te maken met of zonder hulp van een volwassene. Ruzies die niet bevredigend worden opgelost kunnen tot pestgedrag leiden.

Bij pesten is er een duidelijk slachtoffer en een dader. Het gedrag van de dader is (be)dreigend. Dit hoeft niet per definitie fysiek zichtbaar te zijn; digitaal pesten is ook een vorm van pesten.

De verschillen zou je als volgt kunnen aangeven:

Plagen	Pesten
Gelijkwaardigheid	Machtsverschil
Wisselend "slachtofferschap"	Hetzelfde slachtoffer
Humoristisch	Kwetsend
Af en toe	Vaak/voortdurend

Een definitie van pesten op school luidt als volgt: "Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling, een groep leerlingen, leerkracht of ouder op een persoon die niet (meer) in staat is zichzelf te verdedigen." Met deze definitie is het verschil tussen pesten en plagen duidelijk

aangegeven. Bij plagen is sprake van incidenten. Pesten echter gebeurt systematisch: een aantal keren per week, een keer per week of regelmatig.

Pesten komt helaas ook op onze school voor. Het is een probleem dat wij onder ogen willen zien en serieus willen aanpakken.

Hoofdstuk 3. Wat doen wij als school preventief aan pesten

Wij vinden het op Basisschool Merlebos erg belangrijk dat er een goed pedagogisch klimaat heerst. Dat uit zich in aandacht voor normen en waarden die we vanuit de identiteit van de school belangrijk vinden. Wij vinden dat de sfeer waarin een kind moet opgroeien van groot belang is om zo een volwaardig mens te worden.

Het is daarom belangrijk dat wij als school een vriendelijk en veilig klimaat met orde en regelmaat kunnen bieden. Wanneer een kind zich veilig voelt, kan het zich ontwikkelen. Om hier preventief mee om te gaan, maken wij gebruik van de methode Leefstijl. Door de gehele school wordt het Klasse-klassysteem gehanteerd.

Wij hopen dat de school- en klassenregels voor alle groepen een preventieve werking hebben. Deze worden met alle kinderen opgesteld, de kinderen die zich niet aan deze regels houden worden daarop aangesproken.

Hoofdstuk 4. Signaleren van pesten

Helaas moeten wij erkennen dat pesten in alle groepen van de basisschool voor kan komen.

Er zijn signalen waardoor pesten kan worden geconstateerd. Hieronder worden een aantal signalen genoemd. Deze lijsten zijn niet compleet en kunnen dus nog verder worden uitgebreid.

Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Signalen van pesten kunnen o.a. zijn:

- Niet meer naar school, sportclub of vereniging willen, uitvluchten verzinnen
- Niets meer vertellen over school
- Geen klasgenoten mee naar huis nemen
- Mindere prestaties leveren
- Slaapproblemen, nachtmerries
- Concentratieproblemen
- Somber, futloos of teruggetrokken gedrag
- Lichamelijke klachten, zoals hoofdpijn of buikpijn, vermoeidheid
- Blauwe plekken
- Beschadigde of kwijtgeraakte spullen.

Signalen van pesterijen

Signalen van pesterijen kunnen op verschillende manieren plaatsvinden. Hieronder is een onderscheid gemaakt tussen verbaal, lichamelijk en andere manieren van pesten.

Met woorden:

- Belachelijk maken van een kind (altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen, opmerkingen maken over kleding)
- Uitlachen (zogenaamd leuke opmerkingen maken over een klasgenoot)
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- Briefjes doorgeven, e-mails of sms-berichten sturen
- Beledigen, kleineren, vernederen
- Roddelen
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Lichamelijk:

- Buiten school opwachten, trekken, duwen, slaan of schoppen
- Op weg naar huis achterna lopen of rijden
- Klem zetten of opsluiten
- Vastbinden

Anders:

- Doodzwijgen of buitensluiten bij gesprekken of activiteiten, isoleren
- Spullen afhandig maken of geld afpersen
- Bezittingen afpakken en/of kapot maken
- Naar het huis van het slachtoffer gaan

Hoofdstuk 5. Aanpak pestgedrag

Stap 1

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Indien wenselijk kan de leerkracht de ib-er op de hoogte stellen. Het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag i.v.m. toezicht op het plein e.d. Ouders van de pester en de gepeste worden op de hoogte gesteld en van informatie voorzien.

Wanneer er iemand pestgedrag laat zien, is de consequentie direct een rode kaart, oftewel: een dagdeel naar een andere klas. Dit wordt met de ouders, intern begeleider en directeur gecommuniceerd.

Stap 2

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen.

Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem, waarbij gebruik gemaakt kan worden van beschikbare methoden, zoals Leefstijl. Er zal benadrukt worden dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen.

Binnen één week vindt de eerste evaluatie plaats. De leerkracht zal nauwkeurig observeren.

De leerkracht maakt in Parnassys per betrokken leerling een Logboek met als onderwerp: 'Pesten' aan.

Stap 3

De gesprekken naar aanleiding van het pestgedrag worden teruggekoppeld naar de ouders. Er worden mededelingen gedaan m.b.t. de afspraken. Met de ouders wordt afgesproken dat er na de eerste evaluatie weer contact opgenomen zal worden.

Logboek 'Pesten' in Parnassys wordt aangevuld.

Stap 4

Gesprek met pester en gepeste (leerkracht kan zelf inschatten wat het beste is: gezamenlijk of afzonderlijk). Is het gelukt om de afspraken na te komen?

Zo ja: dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over één week.

Zo nee: analyse opstellen, waardoor het mis is gegaan. De leerkracht overlegt met de ib-er. Er wordt een handelingsplan opgesteld voor de komende twee weken. Het team wordt hiervan op de hoogte gebracht. Dit wordt met de ouders gecommuniceerd en weer toegevoegd aan het Logboek 'Pesten' in Parnassys.

Stap 5

Na één week vindt er een tussenevaluatie plaats en na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Er wordt verslag uitgebracht aan de ib-er en aangevuld in het Logboek 'Pesten' in Parnassys. Zijn de effecten positief: dan langzamerhand afbouwen. Zo niet: nieuw handelingsplan opstellen, waarbij eventueel ook externe deskundigheid ingeschakeld kan worden.

Opmerkingen:

1. Alle concrete acties en afspraken worden door de leerkracht vastgelegd in de klassenmap en in de individuele dossiers, onder Logboek 'Pesten' in Parnassys.

2. Acties en afspraken dienen erop gericht te zijn het pesten onmiddellijk te stoppen en het gedrag te veranderen.
3. Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals schoolmaatschappelijk werk of de schoolarts van de GGD.

Eventueel kan er besloten worden om stap 6 te ondernemen:

Stap 6

Gesprek met alle (betrokken) ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep. Dit met name als er sprake is van een grote zwijgende groep onder de klasgenoten die niet op het pestgedrag reageert of durft te reageren.

Dit gesprek wordt geleid door de directeur. De leerkracht(en) van de groep zijn op deze avond aanwezig.

Doel: informatieverstrekking en wat kunnen ouders doen om het gedrag te beïnvloeden? Er zal ook gestimuleerd worden dat ouders onderling contact zoeken.

In het uiterste geval kunnen in goed overleg met alle partijen (leerkracht, team, ouders, ib-er en directie) nog twee stappen gezet worden:

Stap 7

Een leerling (pester of gepeste) wordt tijdelijk in een andere groep geplaatst.

Stap 8

Indien het negatief gedrag gehandhaafd blijft neemt de directeur contact op met het schoolbestuur en kan er een sanctie, bijv. schorsing, volgen.

Hoofdstuk 6. Begeleiding

6.1 Groepsniveau

Leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerst verantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. De leraren worden ondersteund door de ib-er.

6.2 Hoe begeleiden we de gepeste leerling:

Hulp aan het gepeste kind

Uiteraard moet ook hulp aan het slachtoffer worden geboden. Kinderen die voortdurend worden gepest, kunnen op verschillende manieren reageren. De meeste kinderen worden passief en zitten er duidelijk mee. Een enkel gepest kind gaat zelf uitdagen.

Beide vormen van gedrag zijn 'aangeleerd', in de zin van 'reacties op uitstoting'. Dit gedrag kan ook weer afgeleerd worden.

In dit geval zijn bijvoorbeeld sociale vaardigheidstraining, op zelfverdediging en kanjertraining goede interventies.

Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Aangeven dat het kind altijd bij de leerkracht / ouders terecht kan.
- Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

6.3 Hoe begeleiden we de leerling die pest:

Hulp aan de pester

Er wordt uiteraard met de pester gesproken. Dit kan een probleemoplossend gesprek zijn (op zoek naar de oorzaak) om vervolgens de gevoeligheid voor wat hij/zij met het slachtoffer uithaalt te vergroten, gekoppeld aan afspraken met evaluatiemomenten.

Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling buitengesloten voelen).
- Laten zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de ‘stop-eerst-nadenken-houding’ of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
 - * Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:
 - Een problematische thuissituatie.
 - Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
 - Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
 - Voortdurend met elkaar de competitie aangaan.
 - Een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt.
 - Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

6.4 Hoe begeleiden we pesten als groepsprobleem:

- De leerkracht maakt het probleem bespreekbaar.
- De leerkracht stimuleert dat kinderen een eigen standpunt innemen en eventueel partij trekken voor de gepeste leerling(en)
- De leerkracht bespreekt dat meedoen kan leiden tot verergering van het probleem.
- De leerkracht schakelt indien nodig hulp in.

Hoofdstuk 7. Adviezen aan ouders en kinderen van onze school

7.1 Adviezen aan ouders van gepeste kinderen:

- Pesten op school kun je het best direct met de leerkracht bespreken.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Als je van je kind er met niemand over mag praten, steun dan je kind, geef het achtergrondinformatie en maak je kind duidelijk dat de school het voorzichtig zal aanpakken. Voordat je dit belooft, is het raadzaam contact met school op te nemen dat ze dit probleem ook daadwerkelijk voorzichtig aanpakt.
- Beloon je kind en help het zijn zelfrespect terug te krijgen.
- Stimuleer je kind tot het beoefenen van een sport, zodat hij in een spel of motorische vaardigheid kan uitblinken.
- Houd de communicatie open, blijf dus in gesprek met je kind. Doe dat niet op een negatieve manier, maar geef adviezen om aan het pesten een einde te maken. Een negatieve manier van vragen is: 'Wat is er vandaag weer voor iets ergs gebeurd?'
- Steun je kind in het idee dat er een einde aan komt.
- Laat je kind opschrijven wat het heeft meegemaakt. Dit kan best emotionele reacties bij je kind oproepen. Op zich is dat niet erg, als het maar hierbij geholpen wordt de emoties te uiten en te verwerken.
- Laat je kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining.
- Accepteer de situatie niet. Als de school niet wil meewerken, schakel dan de vertrouwenspersoon op school in om aan de ongezonde situatie voor je kind een einde te maken.

7.2 Adviezen aan ouders van pesters:

- Neem het probleem serieus en neem de tijd om te luisteren.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaken van het pesten te komen.
- Maak je kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan je kind.
- Stimuleer je kind tot het beoefenen van een sport, zodat hij ook buiten de school zichzelf oefent in het onderhouden van sociale contacten.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

7.3 Adviezen aan alle ouders:

- Neem het probleem serieus: het kan ook jouw kind overkomen.
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Maak het tot een gemeenschappelijk probleem.
- Vraag om (meer) toezicht op het schoolplein.
- Praat met je kind over school, over de relaties in de groep, over wat leerkrachten doen, hoe zij straffen. Vraag hen ook af en toe of er in de groep gepest wordt.
- Geef af en toe informatie over pesten: wie doen het, wat doen zij en waarom?
- Geef zelf het goede voorbeeld; praat dus niet in het bijzijn van het kind negatief over andere kinderen of ouders.
- Leer je kind voor zichzelf op te komen.
- Leer je kind voor anderen op te komen.